

Kvalitetsutviklingsplan barnehage og skule 2016-2020

INNHOLD:

Sidetal

FORORD	s.3
INNLEIING	s.4
NASJONALE FØRINGAR FOR BARNEHAGE OG SKULE	s.5
LOKALE PRIORITERINGER FOR BARNEHAGAR OG SKULE	s.7
SPRÅK, LESING OG SKRIVING SOM GRUNNLEGGJANDE DUGLEIKAR	s.8
Felles barnehage og skule	
VERA SAMAN – eit kompetanseløft	s.11
Barnehage	
SYSTEMATISK VURDERINGSARBEID	s.13
Barnehage	
KUNNSKAPSLØFTET-UTARBEIDING AV NYE LOKALE LÆREPLANAR	s.15
Skule	
PSYKOSOSIALT LÆRINGSMILJØ	s.17
Skule	
STRATEGI FOR KOMPETANSEUTVIKLING	s.19
OPPFØLGING	s.21

Samlingsstund i Sveio barnehage

FORORD

Plan for kvalitetsutvikling 2016-2020 omhandlar dei områda barnehagar og skular skal arbeida spesielt med dei neste fire åra for å sikra ei kvalitetsutvikling i samsvar med nasjonale og lokale føringer.

Vurderingane som ligg til grunn for val av satsingsområda, har som utgangspunkt nasjonale føringer, resultata frå ståstadsanalysane for barnehagane og skulane våre, tilstandsrapporten for grunnskulen i Sveio 2015 og erfaringsbasert kunnskap om situasjonen i einingane våre. Samstundes er områda tilpassa Meld.St. nr. 19 «*Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*» og Meld. St. 28 «*Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet*» som blei presentert i mars og april i 2016.

Barn fra Sveio skule i leik

Den nasjonale «Folkehelsemeldinga» framhevar at ein barndom som gir mulegheit for utvikling, læring og meistring har mykje å seia for korleis barn og unge seinare vil meistra utdanning og arbeidsliv og vil såleis påverka helsa gjennom hele livet. Gjennom å auka kvaliteten i barnehagar og skular skal oppvekstkåra til barn og unge styrkast. Betre utviklings- og opplæringstilbod for alle barn og unge og meir samordning mellom barnehage, skule, barnevern og helsenestenester for dei mest sårbare barna, blir i meldinga omtala som avgjerande for gode oppveksttilhøve (Meld. St. 34, 2013).

Planen gir mål og retning for alle som arbeider i barnehagar og skular, og vil få si konkretisering i årlege handlingsplanar for einingane og kommunen. Plandokumentet har som mål å leggja til rette for ein konsentrert og systematisk innsats over tid og gi ein føreseieleg situasjon for tilsette ved at fokusområda er bestemt for fleire år. Planen skal gjelda i tidsrommet frå 1.8.2016 til 31.12.2020.

Med grunnlag i ståstadsanalysen som har vore utført i barnehagar og skular, har det i styrarmøte og rektormøte vore arbeidd med planen.

Sveio, 9.5.2016

Bjarne Aksnes Martinsen
-rådmann-

Solfrid Lier Habbestad
-kommunalsjef for skule, barnehage og kultur-

Stort bilet på forsida: Elevar frå Valestrand oppvekstsenter tar i mot det som skal vera den første pedaldrivne sykkelen i Norge, laga av Hans Jacob Olsen frå Einstadbøvoll på 1860-tallet

Bilete forsida av Sveio barnehage: Fotograf I.Wollum.Ellers:Barn frå Auklandshamn skule på kanotur og barn frå Førde banehage i sandkassen.

Bileta i planen er tekne av tilsette i barnehage og skule om ikkje namn eller organisasjon er påført bileta.

1.0. INNLEIING

1.1. Felles plan for barnehage og skule

Planen omhandlar fokusområde for barnehagar og skular fram til 31.12.2020 og gir felles forankring og er forpliktande for alle som arbeider i desse einingane. Målet med ein felles plan er å sikra samanheng i det kommunale tilbodet til barn og unge i aldersgruppa 0-16 år i samsvar med sentrale føringar. Elles arbeider både barnehage og skule til ei kvar tid etter gjeldande lover og forskrifter.

1.2. Fokusområda i planen skal mellom anna:

- Synleggjera samanhengen mellom nasjonalt vedtekne målsettingar for fagområda og forventa praksis i kvar barnehage og i kvart klasserom.
- Sikra eit langsiktig og systematisk arbeid på dei ulike nivåa i organisasjonen.
- Vera rettleiande i forhold til bruk av ressursar til kompetanseutvikling.
- Vera rettleiande for kva fag og område som er aktuelle for vidareutdanning.
- Vera retningsgjevande for leiarane si oppfølging i møte og utviklingssamtalar.
- Gi forankring for einingane sitt arbeid med handlingsplanar og disponering av tid.

Elever frå Førde skule i arbeid

1.3. Grunnlag for val av fokusområde

Ved val av fokusområde er det lagt til grunn ei vurdering av ståstaden på fagområdet her lokalt sett i forhold til sentrale styringsdokument og føringar som m.a. Meldingar til Stortinget og lovverk. Nasjonale kvalitetsundersøkingar relatert til barnehage, skule og folkehelse inngår i grunnlaget for vurderingane.

1.4. Folkehelseperspektivet

I følgje folkehelselova skal alle kommunale tenester medverka til å fremja god folkehelse. Barnehagar og skular har eit spesielt stort ansvar sidan innsatsen her vil påverka folkehelsa i eit livsløsperspektiv, kanskje også i generasjonar. Her handlar det mellom anna om trivsel og opplevinga av å høyra til i sosiale fellesskap, meistring og utvikling av språk og andre grunnleggjande dugleikar. Planen omhandlar satsingsområde som blir spesielt viktige i eitt folkehelseperspektiv.

2.0. NASJONALE FØRINGAR FOR BARNEHAGE OG SKULE

2.1. Meld.St. nr. 19 «*Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*»

Meld.St. nr. 19, (2015-2026) «*Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*» blei presentert våren 2016 og inneheld framlegg for å betra kvaliteten på barnehagetilbodet.

God språkduglik er ein føresetnad for at barn skal få ein god start og gode moglegheiter til å klara seg vidare i livet og er i meldinga prioritert som noko av det viktigaste i barnehagen. Vidare blir det lagt vekt på styrka innsats for eit godt omsorgs- og læringsmiljø med fokus på god trivsel hjå barna, og ei tydeleg ansvarleggjering av barnehagen for å førebyggja, avdekka og handtera mobbing. Det systematiske pedagogiske arbeidet til barnehagen gjennom planlegging, dokumentasjon og vurdering, er sterkt vektlagt i meldinga. Det same gjeld god overgang og samanheng mellom barnehage og skule.

2.2. Meld. St. 28 «*Fag – Fordypning – Forståelse- En fornyelse av Kunnskapsløftet*»

Meld. St. 28 (2015–2016) «*Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet*» (15.4.2016) Her går det fram at regjeringa vil fornya faga i skulen for å gi elevane mer djupnelæring og betre forståing. I tillegg skal det breie danningsoppdraget som skulen har, få ein tydelegare plass i skulekvardagen. Eit av måla med fornyinga av læreplanane er å utvikla dei til å bli ei betre støtte til undervisninga og for vurdering av elevane. Arbeidet med fornyinga skal byggja vidare på Kunnskapsløftet og slik sikra kontinuitet for både lærarar og elevar.

Å kunna lesa, skriva, rekna og ha munnlege og digitale dugleikar skal videreførast og vidareutviklast som grunnleggjande dugleikar i opplæringa.

2.3. NOU 2015: 2 «*Å høre til — Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*»

Denne utgreiinga til Djupedalutvalet gir ei vurdering av verkemidlar som skal skapa eit trygt psykososialt skolemiljø, motverka og handtera krenkingar, mobbing, trakassering og diskriminering i skulen og har forslag om ei rekke tiltak som skal redusera talet på elevar som blir utsette for dette.

Som oppfølging til utgreiinga presenterte regjeringa 18.4.2016 nye tiltak på tre område (kompetanseheving, støtte og lovendring) for å motverka og handtera uønska hendingar i det psykososiale miljøet i barnehagar og skular. Mellom anna går det fram at regjeringa vil lovfesta kva skulane skal gjera når barn blir mobba og gi dagsbøter til skular som ikkje følgjer opp. Samstundes skal kampen mot mobbing i barnehagen styrkjast.

2.4. Tverrfagleg innsats

Ulike offentlege utval har vist til utfordringar med manglende tverrfagleg samarbeid om barnefamiliar. For at fleire barn og unge skal utvikla god helse, gjennomføra utdanningsløpet og sikrast godt grunnlag for tilknyting til arbeidslivet, er det avgjerande at barn og unge i risiko blir oppdaga og får hjelp så tidleg som mogleg. Når det er til beste for barnet bør innsatsen vera tverrfagleg, og det er ei klar forventning i ulike meldingar at dei ulike tenestene som helsestasjon, barnehage, barnevern, skule, NAV m.fl. utviklar eit betre samarbeid om samtidig bruk av tiltak og tenester i kombinasjon.

2.5. Oppsummering av sentrale føringar

Barnehage og skule må framfor alt vera ein trygg stad å vera for barn og elevar der dei opplever å vera inkluderte og fri for krenkingar, mobbing, trakkassering og diskriminering. Sjølv om eit trygt sosialt miljø er eit mål i seg sjølv, er det også ein føresetnad for utvikling og læring. For dei mest sårbarane barna er det ei klar forventning om at dei ulike kommunale tenestene som er retta mot barn, samordnar innsatsen.

I barnehage og skule skal barn og unge møta eit innhald som betyr noko for dei i det livet dei lever nå, men samstundes skal det leggjast eit solid fundament for framtidig meistring av utdanning-, samfunns- og arbeidsliv.

Det er ei tydeleg forventning frå nasjonale styresmakter at barnehage og skule må samarbeida. Barnehagelæraren skal leggja til rette for gode pedagogiske prosesser som styrker og støttar læring og utvikling hjå barna gjennom utfordrande og engasjerande aktivitetar som er tilpassa kvart barn. Skulen skal byggja på det fundamentet barna har med seg frå barnehagen. Om dette skal fungera godt, må både barnehage og skule kjenna til faglege vurderingar, arbeidsmåtar og kulturane hjå kvarandre.

Bilete frå presentasjonen til regjeringa 18.4.16 om mobbing

3.0. LOKALE PRIORITERINGAR BARNEHAGAR OG SKULAR

3.1. Visjon: "Vilje til vekst – ein god stad å bu."

Visjonen til Sveio kommune for alle innbyggjarane er: "**Vilje til vekst – ein god stad å bu.**"

For barn og unge i kommunen vil dette bety at barnehagar og skular må vera ein trygg stad der det er godt å vera saman og kvar enkelt har ei oppleving av å høyra til. Samstundes skal barnehagar og skular leggja til rette for utvikling, læring og vekst for barnet/den unge med utgangspunkt i den einskilde sine ressursar og behov.

3.2. Gjennomgåande prinsipp for arbeidet i barnehagar og skular

Følgjande prinsipp skal liggja til grunn i alt arbeid i Sveiobarnehagane – og Sveioskulane:

- Mangfald, inkludering og respekt.
- Tidleg innsats
- Barnehagetilbod tilpassa det einskilde barnets behov
- Tilpassa opplæring
- God tverrfagleg innsats for dei mest sårbare barna.
- Gode utviklings- og læringsmiljø
- Samarbeid heim – barnehage/skule

3.3. Satsingsområder

Med grunnlag i nasjonale dokument for barnehage og skule, tilstandsrapporten for grunnskulen i Sveio 2015 og ståstadsanalysane i barnehage og skule her lokalt, peikar såleis følgjande område seg ut med trond for ekstra fokus i tidsrommet 2016-2020.

Felles for barnehage og skule

Språk, lesing og skriving som grunnleggjande dugleikar

Barnehage

- Vera saman - eit kompetanseløft i barnehage
- Systematisk vurderingsarbeid

Skule

- Kunnskapsløftet - utarbeiding av nye lokale læreplanar
- Psykososialt læringsmiljø

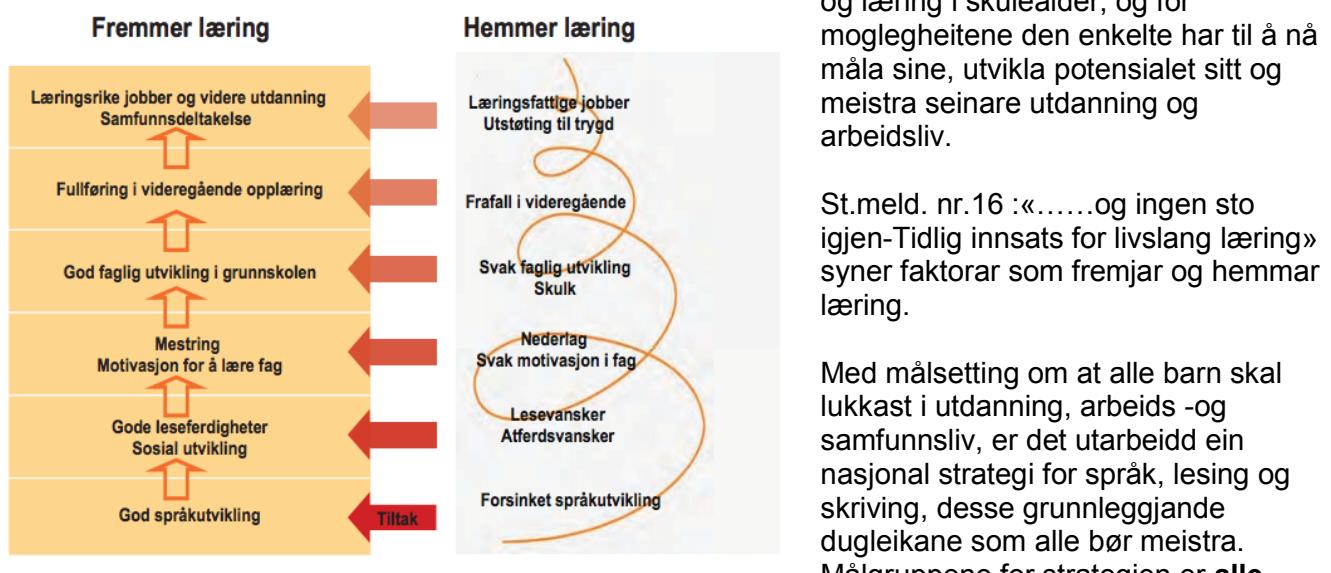

Felles barnehage og skule

4.0. SPRÅK, LESING OG SKRIVING SOM GRUNNLEGGJANDE DUGLEIKAR

4.1. Nasjonal strategi for språk, lesing og skriving

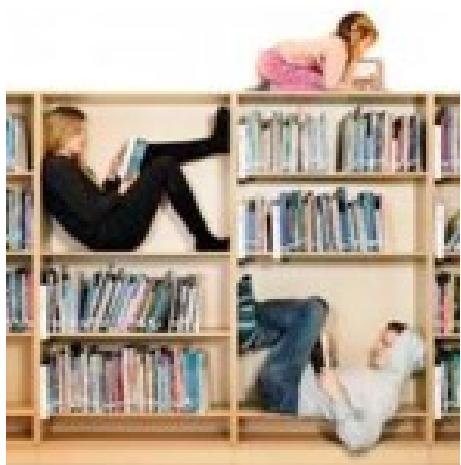
Gode språklege dugleikar er avgjerande for leik og læring i barnehage og skule, for lesing, skriving og læring i skulealder, og for moglegheitene den enkelte har til å nå måla sine, utvikla potensialet sitt og meistra seinare utdanning og arbeidsliv.

Figur 1.2 Faktorer som fremmer og hemmer læring

fokus på barn og elevar med språkvanskars, elevar med lese- og skrivevanskars, gutar, minoritetsspråklege barn og høgt presterande elevar.

4.2. Språkløyper og språkkommunar

Forsking viser at barnehagar og skular med godt fungerande profesjonsfellesskap ser ut til å ha betre føresetnader for å skapa god utvikling og opplæring for barn og elevar enn organisasjonar der pedagogane arbeider meir individuelt.

Som støtte for pedagogar i møte med utfordringar som norske barn har knytt til språk, lesing og skriving, har Nasjonale kompetansemiljø utvikla nettstaden sprakloyper.no. Nettstaden er ein del av den nasjonale strategien, har gratis kompetanseutviklingspakkar og skal bidra til lagbygging i skulen eller barnehagen.

Språkkommunar er del av satsinga til regjeringa på *Språkløyper - den nasjonale strategien for språk, lesing og skriving 2016-2019*. Målet er å styrkja språkmiljøet i barnehagane og gjera elevar betre til å lesa og skriva.

4.3. Arbeidet med språk, lesing og skriving lokalt

4..3.1. Ungdomstrinnsatsinga

Forankra i Meld. St. 22 om ungdomstrinnet, gjennomfører Utdanningsdirektoratet ei satsing for ungdomsskulane. Sveio kommune har vore med i satsinga frå 2015 og er forventa å arbeida i tråd med denne i åra framover. Ungdomstrinnet vårt har skriving som fokusområde og haustar gode erfaringar med fagleg lagbygging

Overordna målsettingar for grunnopplæringa som regjeringa la til grunn for utvikling av ungdomstrinnet er at alle elevar skal inkluderast, meistra grunnleggjande dugleikar og fullføra vidaregående opplæring. Grunnleggjande dugleikar, klasseleiing, vurdering for læring saman med praktisk og variert undervisning er hovudområda i satsinga.

4.3.2. Barnehagane og barnetrinnet i grunnskulen

Forankra i den nasjonale strategien og med grunnlag i tilstandsrapporten for 2015 er det trøng for å velja fokusområde for barnehagar og alle trinn i grunnskulen som byggjer opp under målsettingane for satsinga på ungdomstrinnet.

I Sveio har språk og lesing tidlegare vore satsingsområde, men det er framleis skilnadar mellom skular og mellom klassar kor mykje barna meistrar på desse områda. Framleis ser me at for mykje av spesialundervisninga blir sett inn hjå dei eldste elevane. Barn og elevar som slit med språk, lesing og skriving må få meir merksemd, oppdagast tidlegare og følgjast betre opp. Forsking viser at effekten av tidleg innsats er større enn hjelpetiltak som blir sett inn seinare i utdanningsløpet.

4.3.3. Språkkommune og vidare arbeid med språk, lesing og skriving som grunnleggjande dugleikar

Etter søknad er Sveio blitt språkkommune og får såleis gjennom Utdanningsdirektoratet støtte til systematisk utviklingsarbeid knytt til språk, lesing og skriving. Gjennom tiltaka retta mot språkkommunane, arbeidet med språkløyper og ungdomstrinn i utvikling, vil barnehagar og skular ha fokus på dei grunnleggjande dugleikane språk, lesing og skriving. Sveio skule skal i tillegg saman med andre skular med meir enn ein klasse pr. trinn, delta i eit forskningsprosjekt i regi av Universitetet i Stavanger.

Minoritetsspråklege barn er i risiko for å utvikla vanskar med språkutvikling, lesing og skriving, sjølv om mange meistrar kvardagspråket. Barnehage og skule må såleis ha fokus på den norskspråklege utviklinga til minoritetsspråklege barn gjennom heile oppveksten deira.

Nettverk for kompetanseutvikling både i den enkelte eining og på tvers av einingar skal mellom anna gi viktige bidrag til kompetanseutviklinga i personalgruppene.

4.4. Mål

Gjennom utvikling og læring i språk, lesing og skriving skal barn og unge sikrast eit godt fundament for å lukkast seinare i utdanning, arbeids- og samfunnsliv.

4.5. Teikn på god praksis

4.5.1. I barnehagen

- Barna viser glede over å kommunisera med andre i eit rikt språkmiljø.
- Personalet er språkbevisste og er gode språkmodellar med eit skildrande og konkret språk der dei set ord på daglege opplevingar og hendingar.
- Personalet legg til rette for systematisk språkstimulering og leik i små grupper med utgangspunkt i barnets utvikling, erfaringar og interesser.
- Føresette får god kunnskap om språkstimulering, og barn med forsinka utvikling får tidleg og god støtte.

4.5.2. I skulen

- Lærarane har fokus på lesing og skriving som grunnleggjande dugleikar i alle fag i samsvar med intensjonane i Kunnskapsløftet, og opplæringa byggjer på forskingsbasert kunnskap.
- Barn og unge har leseglede og leselyst.
- Føresette får gjennom skulen god kunnskap om korleis dei kan gi borna leseglede og leselyst og kvifor eit samarbeid om dette må stå sentralt.
- Skulane sikrar individuell oppfølging i lesing og skriving gjennom systematisk observasjon av lesing, nasjonale kartleggingar- og prøvar og set inn tiltak når utfordringar blir oppdagata.
- Elevane lærer om og er i stand til å nytta ulike læringsstrategiar når dei les og skriv.
- Lærarane integrerer arbeid med læringsstrategiar i alle fag.
- Dei fire prinsippa i vurdering for læring blir vektlagt i opplæringa i lesing og skriving.
- Opplæringa for elevane er praktisk og variert.
- Leiinga ved skulen tar i samarbeid med lærarane ansvar for at resultata på nasjonale kartleggingar, kvalitetsundersøkingar og karakterar blir vurderte opp mot måla for opplæringa i lesing og skriving. Lærarane drøftar i fellesskap kva tiltak som er nødvendige, og set i gong og følgjer opp tiltaka.
- Skuleeigar følgjer opp læringsutbytet og utviklinga til elevane i leiarmøte og møte med skulane, og samordnar tiltak til støtte for utviklinga.
- Det er utarbeidd kommunal plan for begynnaropplæring, overgang mellom barnehage og barneskule og overgangen mellom barneskule og ungdomsskule.

4.6. Evaluering

- Nasjonale kartleggingsprøvar på 1.-3.trinn
- Nasjonale prøvar i lesing på 5., 8. og 9.trinn
- Barnehage- og skulebasert vurdering
- Resultat på 10.trinn
- Elevundersøkinga om "Vurdering for læring"

5.0. VERA SAMAN – eit kompetanseløft i barnehagen

5.1. Bakgrunn

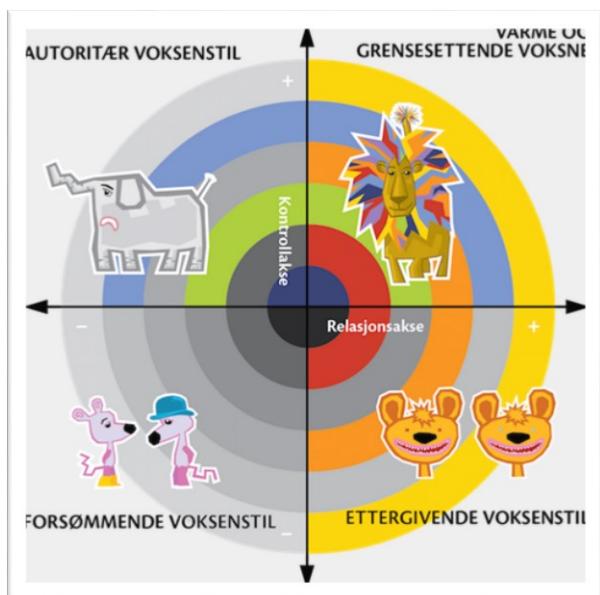
Leik er barna sin grunnleggjande læringsform og skal ha ein framståande plass i barnehagen. God kvalitet i barnehagen vert skapt av kompetente og engasjerte tilsette i samspel med barn, kvarandre og foreldre. Ein må leggje til rette for gode pedagogiske prosessar som støttar og styrker barna si utvikling og læring gjennom utfordrande og engasjerande aktivitetar som er tilpassa det einskilde barn.

5.2. Innhold i «VERA SAMAN»

Vera saman dreier seg om kompetanseutvikling i barnehagen og er teoretisk fundert i etablert forsking (Roland, Baumrind, Nordahl, Pianta, Fullan). Vera saman består av fem kjernekomponentar:

5.2.1. Autoritative vaksne – varme og grensesetjande vaksne

Den autoritative vaksenrolla er med på å fremje positiv åtferd og hemme negativ åtferd hos barn. Denne oppdragarstilen – der den vaksne bevisst balanserer mellom tydeleg grensesetting og varm relasjonsbygging, støtte og forventning til barn, har vist ein positiv effekt på alle barn, også for barn med utfordrande åtferd.

5.2.2. Relasjonsbygging og kommunikasjon

Dei vaksne må vere genuint til stades og interesserte ved å setje seg inn i barnets perspektiv, tankar og kjensler, og dei må forstå kva barnet opplever og formidlar med sitt åtferdsuttrykk. Ein må bevisst planleggje kvalitetstid med barnet. Faglig og sosial læring skjer i relasjon til andre, om relasjonane er utrygge, kan dette gå ut over barnas læring.

5.2.3. Handtering av utfordrande atferd

Dei vaksne må ha kompetanse på korleis dei best mogeleg kan hjelpe barna med utfordrande åtferd til å utvikle meir konstruktive strategiar for å løye utfordringar. Dei vaksne må ha kunnskap om og

vere bevisste på korleis dei kan førebyggje, fange opp og handtere mobbing når det oppstår i barnehagen.

5.2.4. Tidleg innsats

Ved å setje inn tidlege tiltak, unngår ein ei «vent –og-sjå-haldning» der utfordringar kan utvikla seg til langt oppi skuleåra før ein grip inn. Utfordringane vert endå større med aukande alder om ein ikkje set inn tiltak tidleg.

5.2.5 Implementering og organisasjonsutvikling

Dei tilsette må omsetja prinsippa i *Vera saman* til den daglege praksis. Kvar styrar og fleire pedagogiske leiarar har rettleiarutdanning. Fleire har teke 10 stp. fordjuping i emnet. Barnehagen som organisasjon utviklar seg dersom dei tilsette arbeider målretta i lag og lærer kollektivt.

5.3. Mål

Barna skal ha ein barnehagekvardag som bidrar til gode sjølvbilete, meistring og lærelyst ved at dei:

- ✓ Opplever seg sett, lytta til, verdsett og inkludert
- ✓ Opplever omgivnader som legg til rette for leik, venskap, glede og humor.
- ✓ Vert møtt på måtar som utviklar deira relasjonskompetanse og sosiale dugleikar.
- ✓ Utviklar god sjølvkjensle, er trygge og har ei god grunnstemning.
- ✓ Opplever omgivnader som fremjar kreativitet, utforsking, nysgjerrigkeit, vitebegjær, læring og kommunikative dugleikar.

5.4. Teikn på god praksis

Sveiobarnehagane skal kjennast som den autoritative barnehage med:

- Høg relasjonskompetanse
- Gode rammer og trygge grenser
- Leik og læring
- Glede, varme, fellesskap og likeverd
- Dei tilsette har ein autoritativ voksenstil og er bevisste på korleis dei viser respekt, varme og omsorg via deira kroppsspråk.
- Dei tilsette guidar barna i deira utvikling og er bevisste på relasjonsbygging til alle barn.
- Dei tilsette nyttar bevisst bruk av «banking time».
- Dei tilsette ser, fangar opp barn og set i verk tiltak når barn har behov for det.
- Dei tilsette er i tett dialog med føresette om barn si utvikling.
- Dei tilsette har handlingskompetanse på korleis dei skal handtera utfordrande åferd.
- Dei tilsette gir barna handlingsalternativ og viser barna gode strategiar på korleis dei kan løyse utfordringar, slik at dei tek gode val.
- Dei tilsette omset og tolkar sosiale situasjonar, slik at barna får hjelp til å forstå kva som skjer i det sosiale samspelet.
- Dei tilsette nyttar psykologisk førstehjelp, slik at barna blir gitt høve til å setje ord på eigne tankar, opplevelingar og kjensler.
- Dei tilsette veit korleis dei skal førebygge og fange opp mobbing, og kva for tiltak dei skal setje i verk om mobbing oppstår i ein barnehage.
- Dei tilsette kjenner til og nyttar Sveio kommune sin «handlingsplan mot mobbing».
- «Handlingsplan mot mobbing» vert revidert i samsvar med sentrale føringar.
- Dei tilsette reflekterer over eigen væremåte i samspel med barn, føresette og kollegaer.
- Barnehagane nyttar kollegarettleiing, deltek i kommunale/regionale nettverk og andre felles kompetansehevingstiltak.

5.5. Evaluering

- ✓ Evaluering av halvårlege planar for implementering
- ✓ Kartleggingsspørsmål blant personale
- ✓ Barnesamtalar
- ✓ StåstadsanalySEN vert gjennomført anna kvart år
- ✓ Foreldreundersøking

6.0. SYSTEMATISK VURDERINGSARBEID

Barnehage

6.1. Bakgrunn

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver slår fast at «barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes». For at barnehagane skal kunne arbeida målretta og bevisst, må det pedagogiske arbeidet vera systematisk. Dette vert især synleggjort i meld. St. 19, som legg føringar for den nye rammeplanen. Meldinga trekker fram: «Å dokumentere den pedagogiske virksomheten handler blant annet om å synliggjøre barnehagens innhald og arbeidsmåter, voksenrollen, barnas trivsel, læringsprosesser og utvikling (...) for at barnehagen skal kunne gi barna et godt pedagogisk tilbud, må arbeidet være kunnskapsbastert, planlagt, organisert, begrunnet, reflektert, målrettet og helhetlig, og det må være gjenstand for vurdering».

6.2. Vurderingsløypa

Barnehagane i Sveio kommune arbeider etter same form for systematisk vurdering. Vurderingsløypa er eit årshjul som skal sikra at ein arbeider systematisk og målretta. Arbeidsmåten er lik for alle barnehagane, mens mål, kriterier og vurderingskonklusjon sjølv sagt vil variera frå barnehage til barnehage. Løypa består av følgjande punkt:

6.2.1. Formål og hensikt

Kvar barnehage skal velja kva område ein ynskjer å vurdera. Barnas utbytte står i sentrum, grunngjeving av val og avgrensingar vert presisert. Vurderingsområde må vere forankra i Rammeplanen.

6.2.2. Mål og kriterier

Mål og kriterier vert avklart for heile personalet. Kva for nokre mål ynskjer ein å oppnå? Kriteria beskriv ein ønska tilstand som ein meiner vil føre til måloppnåing. Kriteria angir ein standard.

6.2.3. Informasjonsinnhenting

Innhenting av vurderingsgrunnlag via ulike metodar og verktøy (observasjon, barneintervju, kartlegging, spørjeundersøking osv.).

6.2.4. Vurderingskonklusjon

Presentasjon av funn til heile personalet: er verkelegheita i samsvar med oppsette kriterier? Er måla nådd? Er kriteria fylgte opp?

6.2.5. Oppfølging

Vidarearbeid med funn og konklusjonar, skriftleg avtale om oppfølging. Dette dannar grunnlag for neste årsplan og pedagogiske

6.3. Mål

Barnehagane i Sveio nyttar *Vurderingsløypa* for å fremje refleksjon over eigen praksis, sikra kvalitetsutvikling, medverknad og organisasjonslæring.

6.4. Teikn på god praksis

- Dei tilsette er bevisste på sine haldningar og verdiar.
- Dei tilsette er bevisste på barnehagens menneskesyn, læringssyn og kunnskapssyn.
- Dei tilsette er bevisste på barnehagens felles satsingsområde, mål og kriterier.
- Dei tilsette er aktivt deltagande i arbeidet med planlegging, dokumentasjon og vurdering.
- Vurderingsområdet har ein raud tråd til satsingsområdet ein arbeider med.
- Arbeidsprosessen er kjent for dei tilsette, og skal skape grunnlag for refleksjon, læring og utvikling av den pedagogiske praksisen.
- Vurderingsarbeidet har ein læringsverdi og nytteverdi for alle tilsette i det direkte pedagogiske arbeidet med barna.
- Det vert sett inn tiltak der konklusjonane seier at noko må endrast eller forbetrast.
- Arbeidsprosessen gir tilsette ei oppleveling av utvikling, fornying og kompetanseuke.

6.5. Evaluering

- Årsplanen synleggjer korleis den einskilde barnehage arbeider med systematisk vurderingsarbeid
- Barnehagane har ein plan for implementering, kor det systematiske vurderingsarbeidet vert synleggjort.

7.0. KUNNSKAPSLØFTET-UTARBEIDING AV NYE LOKALE LÆREPLANAR

7.1. Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK 06)

Opplæringa i grunnskulen skal vera i samsvar med Kunnskapsløftet som er fastsett som forskrift til opplæringslova og såleis er ein rett for elevane. Av Meld. St. 28 (2015–2016) «*Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet*» går det fram at regjeringa vil fornya faga i skulen for å gi elevane meir djupnelæring og betre forståing. Arbeidet med fornyinga skal byggja vidare på Kunnskapsløftet og slik sikra kontinuitet for både lærarar og elevar. LK06 inneholder fleire deler som byggjer på kvarandre og skal sjåast i samanheng:

Fag og timefordelinga gir overordna ramme for kor mange opplæringstimar kvart fag skal ha.
Generell del av læreplanen utdubar formålsparagrafen i opplæringslova, legg vekt på breidde i lærings- og kunnskapssyn, gjeld på tvers av fag og framhevar at opplæringa skal sikra sosial og fagleg utvikling parallelt.

Prinsipp for opplæringa byggjer på «Generell del» og omtalar sosial og kulturell kompetanse, motivasjon for læring og læringsstrategiar, elevmedverknad, tilpassa opplæring, roller og kompetanse til lærarar, samarbeid med heimen og lokalsamfunnet.

Læreplaner for fag gir rammer for innhaldet i opplæringa i det enkelte fag, og dei definerer den kompetansen eleven skal ha tileigna seg i faget etter ulike trinn.

7.2. Lokale læreplanar

Med utgangspunkt i alle delane til LK 06 skal det utarbeidast lokale læreplanar. Desse skal vera gode verktøy for planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringa slik at elevene får eit godt læringsutbyte og tilpassa opplæring. Skuleleigar, skuleleiar og undervisningspersonell har eit felles ansvar for at det lokale arbeidet med læreplanar bidrar til å forankra, vidareutvikla og tilpassa LK 06 lokalt. Som utgangspunkt for det lokale arbeidet med læreplanar i fag er det trond for ei forståing for prinsipp som skal sikrast:

- Grunnleggjande dugleikar.
- Kompetanse og kompetansemål.
- Progresjon i læreplanen og kompetansemål.
- Val av innhald og arbeidsmåtar som er eigna til å nå kompetansemåla.
- Tilpassa opplæring.
- Vurdering.

7.3. Nå-situasjonen for lokale læreplanar

Evaluering av Kunnskapsløftet på nasjonalt nivå har vidare vist at den lokale implementeringa og oppfølginga av Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06) er krevjande og viser at grunnleggjande dugleikar ikkje er godt nok forstått og sikra.

Skulane våre melder om behov for å utarbeida nye lokale læreplanar. Resultata på nasjonale prøvar stadfestar at dei grunnleggjande dugleikane i større grad må tydeleggerast i dei lokale læreplanane samstundes som dei skal forankrast i alle delane av Kunnskapsløftet.

7.4. Mål

Dei lokale læreplanane skal:

- Fremja god læring og lærerlyst hjå elevane
- Fungera som gode planleggingsverktøy for lærarane
- Sikra mål og heilskap i heile læreplanverket
- Fremja den profesjonelle delingskulturen
- Gi ei god forankring for dialogen mellom heim og skule

7.5. Teikn på god praksis

- Undervisningspersonalet har felles praksis/forståing av vedtekne planar og metodar.
- Lærarane samarbeider på tvers av fag for å sjå lokale læringsmål i ulike fag i samanheng.
- Skulen har kultur for erfaringsdeling, samarbeid og overføring av informasjon mellom trinna.
- Lærarane formidlar læringsmål, synleggjer dei for elevane og sjekkar om måla er nådde.
- Lærarane legg til rette for tilpassa opplæring
- Lokal læreplan synleggjer kva arbeid med grunnleggjande dugleikar i faget inneber.
- Lokal læreplan viser tydeleg progresjon i grunnleggjande dugleikar.
- Lærarane har ei felles forståing av kva som er god vurderingspraksis.
- Elevane forstår kva kompetanse- og læringsmål dei arbeider mot.
- Elevane er kjende med kva kriterier dei blir vurderte ut frå.
- Elevene får grunngjevne tilbakemeldingar om korleis dei ligg an i forhold til kompetansemåla.
- Elevane deltar i vurdering av eigen kompetanse.
- Det er utarbeidd handlingsplanar på skulenivå som viser korleis arbeidet med LK06 blir gjennomført
- Det er utarbeidd handlingsplan på skuleeigarnivå som viser ansvar og arbeidsfordeling på dei ulike nivåa.
- Kompetansemåla er styrande for opplæringa, og lærarane har frigjort seg frå den tradisjonelle læreboka.

7.6. Evaluering

- Kontinuerleg gjennom året i møte/dialogen mellom skuleleiar og undervisningspersonalet
- Kontinuerleg gjennom året i møte/dialogen mellom skuleleiar og skuleeigar
- Skulebasert vurdering der skulen vurderer om organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringa bidrar til å nå måla som er fastsette i LK06. Skuleleiarar har ansvar for å gjennomføra vurderinga, og skuleeigar har ansvar for å sjå til at den blir gjennomført.
(Forskrift til opplæringsloven § 2-1)
- Vurderingane som ligg i "Tilstandsrapporten for grunnskulen", skal sikra til politisk skuleeigar informasjon om framdrift,

8.0. PSYKOSOSIALT LÆRINGS MILJØ

8.1. Opplæringslova § 9A

«Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør». 18.april-2016 lanserte regjeringa nye tiltak mot mobbing. Sveioskulane må i arbeidet med det psykososiale miljøet forankra tiltak i nye føringar frå sentrale myndigheter.

8.2. Førebyggjande arbeid -psykososialt skulemiljø

8.2.1. Respekt

Prinsippet i Respekt er å oppnå målbar endring i elevåtferd gjennom å utvikle læraranes og leiinga sin handlingskompetanse. Klasseeiing er ein bærebjelke i programmet saman med arbeid i høve til mobbing, konsentrasjonsvanskar og disiplinvanskar. Sveioskulane har hatt ei grundig innføring i Respekt med gode resultat i den første fasen av arbeidet. Etter at det formelle samarbeidet med Læringsmiljøsenteret vart avslutta for om lag eit år sidan, opplever skulane våre at det er utfordrande å sikra ei god vidareføring av programmet , og det er trøng for å ha fokus på vidareføringsfasen.

8.2.2 Andre førebyggjande tiltak

Trivselsleiarprogrammet er innarbeidd i skulane våre og skal fremja auka og variert leik/aktivitet i storefri, leggja til rette for venskap, redusera konfliktar og fremja verdiar som inkludering, venlegheit og respekt.

MOT er ein haldningsskapande organisasjon som jobbar for og med ungdom, og har som mål å bidra til robuste ungdommar og trygge ungdomsmiljø. I regi av SLT-koordinator blir det arbeidd etter prinsippa i MOT i ungdomsmiljøa.

MITT VAL (LIONS) har tiltak som fleire av skulane våre har fått opplæring i og som kan gi viktige bidrag i det førebyggjande arbeidet.

8.3. Samarbeid heim-skule

Føresette er sentrale i arbeidet med det psykososiale miljøet og skal bidra i drøftingar om retningslinjer for arbeidet i ulike foreldremøte.

8.4. Sakshandsaming og tiltak

Dei tilsette må ha god kunnskap om kva pliktar dei har i forhold til det psykososiale miljøet, ha felles forståing for kva krav opplæringslova har til alle tilsette og vera i stand til å følgja opp alle saker til beste for dei barna det gjeld i samsvar med lovverk og sentrale føringar.

8.5.Tverrfagleg innsats

Helsestertenesta, psykiatritenesta, SLT-koordinator og barnevern er viktige samarbeidspartar i arbeidet med barn som har utfordringar knyta til det psykososiale miljøet.

8.6. Mål for arbeidet

Alle elevane i Sveioskulen skal oppleva ein trygg skuledag fri for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme

8.7. Teikn på god praksis

- Alle grupper tilsette, elevar og foreldre er involvert i Respekt, også med leiaransvar.
- Foreldre har ansvar for arbeid i regi av FAU, elevrådsleiar for arbeid initiert og utført av elevrådet, teamleiarane for arbeid i teama osv.
- Det er sett av tid til å vidareutvikla den kollektive kompetansen gjennom refleksjon i grupper (kan vera team) og plenum.
- Rektor og medlemmene i plangruppa koordinerer, systematiserer, inspirerer
- Rektor, medlemmer i plangruppa og teamleiar har forventning til at alle arbeider i samsvar med prinsippa i RESPEKT-programmet.
- Klassestyrar og klassekontaktar samarbeider om å ha det psykososiale miljøet som tema på klasseforeldremøte
- Det er utarbeidd ein plan for skulen med tifesta tiltak for som syner korleis leiing og lærarar samarbeider for auka trivsel og førebygging av mobbing i elevgruppa.

8.8. Evaluering

- Elevundersøkinga (Indikatorane for mobbing og trivsel)
- Skulebasert vurdering

Rockemusikalen til 5., 6. og 7.klasse på Vikse skule: Rock and Roll Forever!

9.0. STRATEGI FOR KOMPETANSEUTVIKLING

9.1. Kollektiv kompetanseutvikling

Forsking viser at systematisk kollektiv kompetanseutvikling over tid som involverer heile personalgrupper, fremjar størst utvikling og gir best resultat for barn, elevar og tilsette.

I det nasjonale rammeverket for skulebasert kompetanseutvikling på ungdomstrinnet er det lagt avgjerande vekt på kollektiv kompetanseutvikling/skulebasert kompetanseutvikling for heile det pedagogiske personalet, og følgjande definisjon er lagt til grunn:

«Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid»

9.2. Ulike strategiar i kompetanseutviklinga

Knut Roald (2000,2012) omtalar ulike strategiar for kompetanseutvikling.

- Opplæringsstrategien (innføring i faktakunnskap, kurs, konferansar) er m.a. eigna når nytt fagstoff skal på plass.
- Prosessorienterte strategiar (kunnskapsutvikling som verkemiddel, veksling mellom refleksjon og utprøving, konstituering av mening) fungerer best når faglege og sosiale problem organisasjonen står overfor har ein kompleks karakter som krev at ein må gå inn i kunnskapsutviklande samarbeid for å få meir inngående forståing av både utfordringane og mulege tiltak.

Sjølv om begge strategiane vil bli nytta i oppfølging av fokusområda, bør det stå sentralt at skular og barnehagar legg vekt på den prosessorienterte strategien. Dette vil krevja at det blir sett av godt med tid og at eksisterande møteplassar på både einings- og kommunenivå i stor grad blir nytta til arbeid med fokusområda. Den prosessorienterte strategien er i tråd med anbefalingane i programma Respekt og «Vera saman» og Språkløypa gir einingane alle dei verktøy som er nødvendige for å arbeida i samsvar med strategien. Når det er aktuelt med opplæringsstrategien vil kommunenivå bidra overfor einingane med fagdagar og fagøkter i samsvar med etterspørsel. Samstundes må skuleeigar på det administrative nivå leggja til rette for å arbeida etter den prosessorienterte strategien i styrar- og rektormøta.

9.3. Prinsipp for kompetanseutvikling

9.3.1. Kompetanseutvikling på både organisasjons- og individnivå

Kompetanseutviklinga innan fokusområda skal byggja på forsking om kva som fremjar utvikling, rettast mot alle tilsette og bidra til å utvikla praksis og vidareutvikla organisasjonen . Tiltak må rettast mot pådrivar- og støttefunksjonen for leiarar på einings- og kommunenivå og mot utvikling av dei tilsette for å betra utvikling og læring hjå barn og elevar. For at ny kunnskap ikkje berre skal gjelda enkelpersonar, må det etablerast strukturer og planar for korleis dei skal dela, ivareta og anvende ny kunnskap.

9.3.2. Kompetanseutvikling på alle nivå

Kompetanseutviklinga skal organiserast slik at ho bidrar til å utvikla kunnskap i både einingar og på kommunenivå. Det betyr at alle involverte må observera, dokumentera, dela og reflektera over praksis og arbeida for at heile organisasjonen skal eiga kunnskapen og ikkje berre enkeltpersonar.

9.3.3. Innsats over tid

Arbeidet med å utvikla eigen praksis krev tolmod og tid. Kollektiv læring og utvikling i fagområda skal bidra til at utviklingsarbeidet blir etablert praksis når området ikkje lenger har spesiell fokus.

9.4. Arena for kompetanseutvikling

9.4.1. Møte

I kommunar som arbeider med å utvikla gode prosessar for kollektiv læring, blir etablerte møteplassar i eining og kommune endra frå å vera ein arena for informasjon til eit aktivt forum i kvalitetsarbeidet til kommunen. Vidare kan møta som inngår i styringsdialogen mellom eining og kommunenivå få ein meir lærande form.

For at eksisterande møteforma skal fungera kunnskapsutviklande, må ein utvikla rammer som stimulerer refleksjon og medskaping i sterkare grad enn i tradisjonelle forvaltingsmøte der sakspresentasjon, avstemming og vedtak gir strukturen (Knut Roald, 2013).

9.4.2. Nettverk

Nettverk på tvers av skular eller barnehagar eller innan kvar eining kan nyttast som arena for erfaringsutveksling, refleksjon og fagleg utvikling. I nettverksarbeidet vil det takast utgangspunkt i konkrete eksemplar frå praksis og støttast opp av relevant teori og forsking. Arbeidet i nettverka må knytast tydelig opp til utviklingsprosessen i eininga.

9.4.3. Andre tiltak

Når einingane melder frå om trond for fagleg påfyll, skal det leggjast til rette for fagøkter eller fagdagar som skal gi viktige innspel til prosessane som føregår i skular og barnehagar. Både barnehagar og skular kjem til å delta i kompetanseutviklingsprogram i regi av sentrale myndigheter, FOS (Forum for oppvekst i Sunnhordland) eller andre eksterne kompetansemiljø. Også når dette er situasjonen, må innhaldet i fagdagen eller programmet eininga delta i, følgjast opp med refleksjon over og utvikling av eigen praksis og gi viktige bidrag til den kollektive læringa i organisasjonen

10.0. OPPFØLGING

Barnehagar og skular følgjer som resten av verksemndene i kommunen, rådmannen sitt årshjul for planlegging og rapportering på økonomi og ein del andre tilhøve. Rådmannen har i tillegg «Risk Manager», eit system for kvalitetsoppfølging, der ulike rutinar og malar for vedtak forankra i lovverket på dei ulike områda, er å finna.

10.1. Oppfølging for kvart område frå kommunenivå.

Etter opplæringslova § 13-10 skal skuleeigar ha eit system for oppfølging av resultata frå dei nasjonale kvalitetsvurderingane, og pliktar å utarbeida ein årleg rapport om tilstanden i opplæringa. Lovverket for barnehage har spesielle krav om oppfølging gjennom tilsyn.

I tillegg skal dei ulike fagområda sikrast oppfølging på kvalitet og utvikling gjennom følgjande tiltak:

10.1.1. Kvalitetsutviklingssamtalen

Dette tiltaket er ein årleg oppfølgingssamtale mellom eining og kommune på administrativt nivå, med grunnlag i planverk, resultat og spørsmålsstillingar som kjem fram av nasjonale undersøkingar, tilsyn eller erfaringar. Målet er at samtaLEN skal gi kommunenivå kunnskap og innblikk i kvar dag og praksis i einingane og elles gi innspel om trøng for støtte frå kommunenivå. SamtaLEN vil tena som eit viktig grunnlag for utarbeidning av vurderingane i tilstandsrapporten.

10.1.2. Tilstandsrapporten

Rapporten skal omhandla ulike resultat på skuleområdet, og den årlege rapporten skal drøftast av skuleeigaren, dvs. kommunestyret. (jf. opplæringslova § 13-10 andre ledd).

10.1.3. Årleg samtale

SamtaLEN mellom einingsleiar og nærmeste overordna vil først og fremst vera ein medarbeidarsamtale, men kan gi noko rom for oppfølging av kvaliteten i opplæringa.

10.1.4. Rektormøte og fagmøte for styrarar

Desse møta skal gi rom for fagokter og erfaringsutveksling der arbeidet med fokusområda og kvalitetsutvikling skal stå sentralt.

10.2. Oppfølging på einingsnivå

Einingsleiar må ha eit tilsvarande system for oppfølging av kvaliteten i barnehagen eller skulen. Her må det gå fram kva undersøkingar og evalueringar som skal gjennomførast, korleis dei ulike undersøkingane og evalueringane skal følgjast opp og av kven. I tillegg bør det av systemet gå fram kven som skal informerast om resultata og kva parter som skal delta i drøfting av resultat og konklusjonar. Framfor alt skal dette nyttast som grunnlag for tilrettelegging av læring og utvikling for alle barn og unge, men blir og eit viktig fundament for å finna ut om eininga har trøng for rettleiing for å utvikla organisasjon vidare.